

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 816/2016-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. novembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. Jozefa Jaroščáka, správcu konkurznej podstaty úpadcu Bardejovské strojárne, a. s. v konkurze, Radničné námestie 33, Bardejov, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 9 Cbi 1/2013-125 zo 14. mája 2013 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Obo 52/2013-165 z 9. septembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. Jozefa Jaroščáka, správcu konkurznej podstaty úpadcu Bardejovské strojárne, a. s. v konkurze, o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. januára 2015 doručená sťažnosť JUDr. Jozefa Jaroščáka, správcu konkurznej podstaty úpadcu Bardejovské strojárne, a. s. v konkurze, Radničné námestie 33, Bardejov (ďalej aj „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa

čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Cbi 1/2013-125 zo 14. mája 2013 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 3 Obo 52/2013-165 z 9. septembra 2014, ktorými bolo vyhovené žalobe obchodnej spoločnosti SBAJ INMART, a. s., Bardejov, proti sťažovateľovi o vylúčenie vecí z konkurznej podstaty.

Sťažovateľ tvrdí, že najvyšší súd a krajský súd porušili jeho právo na súdnu ochranu tým, že krajský súd (i) neodročil pojednávanie, aj keď to sťažovateľ žiadal, a konal v jeho neprítomnosti, ďalej tým že súdy (ii) nezohľadnili neplatnosť úkonov, ktorými bol zmenšený majetok úpadcu, a napokon tým (iii), že rozsudok najvyššieho súdu je nepreskúmateľný.

2. Sťažovateľ podal sťažnosť ako správca konkurznej podstaty Bardejovských strojárni, a. s. v konkurze. Na uvedenú spoločnosť bol konkurz vyhlásený rozhodnutím súdu sp. zn. 1 K 29/1993 už v roku 1993. Obchodná spoločnosť SBAJ INMART, a. s., žalovala na konkurznom krajskom súde úpadcu o vylúčenie určitej masy majetku, pretože bol pred vyhlásením konkurzu na ňu riadne cez prostredníka zmluvne prevedený. Krajský súd napadnutým rozsudkom žalobe vyhovel a vo výroku presne určený majetok z konkurzu vylúčil. Na odvolanie správcu najvyšší súd napadnutým rozsudkom rozhodnutie krajského súdu potvrdil.

3. (i) Zásah do práva na spravodlivé prerokovanie vecí sa podľa sťažovateľa prejavil najmä tým, že krajský súd vydal rozhodnutie napriek tomu, že konajúcemu súdu bola už predtým doručená jeho žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu jeho pracovnej nespôsobilosti. Krajský súd, ako uvádza sťažovateľ, napriek tomu konal a vydal rozhodnutie, hoci uvedené ospravedlnenie bolo učinené riadne a včas. V danom prípade preto podľa názoru sťažovateľa neboli splnené podmienky na prejednanie vecí v zmysle § 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), v dôsledku čoho mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Sťažovateľ namieta, že na pojednávaní konanom 14. mája 2013 nemohol realizovať svoje procesné práva priznané mu Občianskym súdnym

poriadkom na účely obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Ako sťažovateľ v sťažnosti uvádza, podľa rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 66/94 z 31. augusta 1994 *choroba účastníka preukázaná lekársky uznanou práceneschopnosťou je dôležitým dôvodom v zmysle § 101 ods. 2 OSP. Ak účastník konania v takomto prípade požiadal včas o odročenie pojednávania, prejednanie veci v jeho neprítomnosti treba kvalifikovať ako odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) OSP. Sťažovateľ v tejto časti sťažnosti navyše namieta, že krajský súd nevykonal ním navrhnutý dokaz listinami Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky.*

4. (ii) *Sťažovateľ ďalej namieta, a to je vlastne ťažiskom jeho právneho sporu, že krajský súd aj najvyšší súd akceptovali zmluvy o prevode majetku, ktoré boli nevýhodné a boli neplatné pre rozpor so zákonom a dobrými mravmi. Medzi úpadcom, prostredníkom a žalobcom malo byť personálne prepojenie. Zmluvy boli podľa sťažovateľa tiež v rozpore s normami trestného práva.*

5. (iii) *Napokon sťažovateľ považuje odôvodnenia súdov za nepreskúmateľné, a tak procesne arbitrárne.*

6. *Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:*

„1. Najvyšší súd, rozsudkom sp. zn. 3Obo 54/2013-165 zo dňa 9. 9. 2014, a Krajský súd v Košiciach, rozsudkom sp. zn. 9Cbi 1/2013-125 zo dňa 14. 5. 2013, porušili právo sťažovateľa na súdnu ochranu garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý proces garantované čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obo 54/2013-165 zo dňa 9. 9. 2014, a Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Cbi 1/2013-125 zo dňa 14. 5. 2013, sa zrušujú.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo

ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Okrem iného aj návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, a návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

8. Ústavný súd zistil, že sťažovateľ vytrvalo bránil masu majetku, o ktorej bol presvedčený, že patrí do predmetnej konkurznej podstaty. Týchto sporov sa týkajú rozhodnutia ústavného súdu vedené pod spisovými značkami: II. ÚS 364/2010, III. ÚS 20/2011, II. ÚS 35/2014 a III. ÚS 35/2014. Sťažovateľ bol dokonca odvolaný uznesením krajského súdu č. k. 1 K 29/1993-889 z 18. decembra 2012 v súvislosti s bránením uvedeného majetku, ale najvyšší súd jeho odvolanie zrušil. Neskôr bol opätovne odvolaný, čo má vplyv na samotnú ústavnú sťažnosť.

9. Ústavný súd konštantne akceptuje správcov konkurznej podstaty aktívne legitimovaných na podanie ústavnej sťažnosti pri ich úlohe chrániť súkromný majetok dlžníkov v konkurzných sporoch (porov. II. ÚS 88/2016, bod 31). Títo však musia byť správcami v čase podania ústavnej sťažnosti. Pri príprave rozhodnutia ústavný súd zistil, že krajský súd na základe hlasovania veriteľov ustanovil uznesením č. k. 1 K 29/1993-1033 z 23. júna 2014 (porov. Obchodný vestník, číslo zošita: 124/2014 Ov.) do funkcie správcu konkurznej podstaty namiesto sťažovateľa Slovenskú konkurznú a reštrukturalizačnú, k. s., Mlynské nivy 45, Bratislava, kancelária: Sabinovská 95, Prešov. Vo výroku ďalej krajský

súd deklaroval, že funkcia doterajšieho správcu konkurznej podstaty JUDr. Jozefa Jaroščáka st., Radničné námestie 33, Bardejov, zaniká 23. júna 2014.

Z judikatúry najvyššieho súdu vyplýva (zjednocovacie uznesenie R 22/2006 - Obpj 7/2005), že: „*Ak schôdza konkurzných veriteľov schváli nového správcu konkurznej podstaty zákonom zodpovedajúcim spôsobom, je konkurzný súd na schôdzi konkurzných veriteľov povinný uznesením tohto nového správcu ustanoviť do funkcie, a to bez skúmania dôvodov, ktoré konkurzných veriteľov k tomuto postupu viedli. Doterajší správca nie je oprávnenou osobou na podanie odvolania proti výroku uznesenia, ktorým súd vo veci ustanovil nového správcu.*“ Z uvedeného vyplýva, že konkurzný súd takýmto uznesením len deklaruje právny následok, ktorý nastáva priamo zo zákona. Súčasťou tohto právneho názoru je aj tá skutočnosť, že odvolaný správca nie je oprávnenou osobou na podanie opravného prostriedku proti svojmu odvolaniu. Najvyšší súd takto uznesením sp. zn. 2 Obo 42/2014 z 29. januára 2015 odvolanie JUDr. Jozefa Jaroščáka st. proti uzneseniu o jeho výmene odmietol a ústavný súd následne jeho sťažnosť proti uvedenému rozhodnutiu najvyššieho súdu uznesením sp. zn. II. ÚS 534/2015 odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd si na krajskom súde overil, že proti uzneseniu č. k. 1 K 29/1993-1033 z 23. júna 2014 okrem samotného odvolaného správcu nikto iný nepodal odvolanie.

10. Sťažovateľova funkcia správcu konkurznej podstaty úpadcu Bardejovské strojárne, a. s. v konkurze, teda zanikla 23. júna 2014 a ústavná sťažnosť bola doručená ústavnému súdu 2. januára 2015. Z uvedeného vyplýva, že v čase podania predmetnej sťažnosti bol sťažovateľ zjavne neoprávnenou osobou na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy.

11. Napokon je potrebné dodať, že sťažovateľ podal proti touto sťažnosťou napadnutému rozsudku najvyššieho súdu č. k. 3 Obo 52/2013-165 z 9. septembra 2014 dovolanie, o ktorom ústavný súd neinformoval. Vyjadril v ňom identické námietky ako v ústavnej sťažnosti a domáhal sa zrušenia rozsudku krajského súdu pre zmätočnosť - odňatie možnosti konať pred súdom. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Obdo V 4/2015 z 26. mája 2016 dovolanie odmietol. K námietke smerujúcej proti postupu krajského súdu, ktorý napriek riadnemu a včasnému ospravedlneniu sťažovateľa z dôvodu jeho pracovnej

nespôsobilosti a jeho žiadosti o odročenie pojednávania pojednávania konané 14. mája 2013 neodročil, vec prerokoval a rozhodol rozsudkom bez jeho účasti, najvyšší súd najprv uviedol, že uvedenú námietku žalovaný uviedol aj v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa. Ďalej dovolací súd konštatoval, že „*odvolací súd sa s ňou zaoberal a podrobne odôvodnil, prečo námietke nevyhovel. Uviedol, že žalovaný mal v konaní zástupcu, ktorému bolo doručené predvolanie na pojednávania vytyčené na 14. mája 2013. Podľa § 49 ods. 1 O. s. p., ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi. Ak má však účastník osobne v konaní niečo vykonať, doručuje sa písomnosť nielen zástupcovi, ale aj jemu. V prejednávanej veci súd doručoval predvolanie na pojednávania len právnym zástupcom účastníkov, teda nemal v úmysle vykonať dôkaz vypočutím žalobcu ani žalovaného, preto ak sa na pojednávania nedostavili, súd mohol vo veci rozhodnúť bez ich účasti. Zástupca žalovaného mal predvolanie na pojednávania riadne vykázané, pojednávania sa bez ospravedlnenia nezúčastnil, preto súd prvého stupňa postupoval v súlade s ustanovením § 101 ods. 2 O. s. p., keď vec prejednal v jeho neprítomnosti a zastúpenému žalovanému tým neodňal možnosť konať pred súdom. K námietkam dovolateľa ohľadom neoboznámenia sa s obsahom predmetných kúpnych zmlúv a personálneho prepojenia medzi žalobcom a spoločnosťou, ktorej úpadca predal predmetné hnutelné a nehnuteľné veci, je potrebné uviesť, že priebeh konania určuje predseda senátu, resp. samosudca tak, aby pojednávania bolo hospodárne, rýchle a efektívne a aby účastníci mali právo realizovať procesné práva priznané im Občianskym súdnym poriadkom. Žalovaný mal možnosť realizovať všetky procesné práva, priznané mu O. s. p. a súd prvého stupňa zrozumiteľným spôsobom vysvetlil svoj postup pri vykonaní dokazovania, a prečo nerozhodol v súlade so skutkovým a právnym názorom žalovaného. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa dospel k záveru, že doterajšie výsledky dokazovania vytvorili skutkový základ pre právne posúdenie veci a rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil. Dovolací súd nemal dôvod odchyliť sa od ustálenej praxe v rozhodovaní a dospel k záveru, že na dovolateľom vytykanú vadu rozhodnutia odvolacieho súdu, a to nedostatočné odôvodnenie, by mohol prihliadať len vtedy, ak by bolo dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu prípustné z iného dôvodu.“.*

Najvyšší súd sa vzhľadom na neprípustnosť dovolania nezaoberal hmotnoprávnymi otázkami veci. Ústavný súd k tomu dodáva, že najvyšší súd tak poskytol ochranu jednej

z námietok uvedenej v ústavnej sťažnosti. Vzhľadom na neoprávnenosť sťažovateľa na podanie predmetnej sťažnosti však nie je nutné zaoberať sa otázkou subsidiarity.

12. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 49 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok;

V Košiciach 4. novembra 2016